

Спеціалізованій вченій раді Д 61.051.07
Державного вищого навчального закладу
Ужгородського національного університету
(88000, м. Ужгород, пл. Народна, 3, каб. 21)

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора юридичних наук, професора,

Заслуженого діяча науки і техніки України, старшого наукового співробітника науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту Донецького державного університету внутрішніх справ МВС України

Рябченко Олени Петрівни

на дисертаційну роботу Черкунова Олександра Віталійовича на тему: «Публічна служба в митних органах України: теоретичні та практичні питання правового регулювання організації і її здійснення», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук із спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційної роботи. Обрана тема дисертаційного дослідження є вкрай своєчасною та науково значущою, оскільки спрямована на комплексне осмислення процесів формування, еволюції та сучасного реформування публічної служби в митних органах України як складової адміністративно-правової системи та інструменту забезпечення економічної безпеки держави. У контексті масштабних інституційних перетворень, реалізації курсу на європейську інтеграцію, а також функціонування державного механізму в умовах воєнного стану особливої ваги набувають проблеми вдосконалення правового регулювання служби в митних органах, підвищення якості кадрового потенціалу, розвитку професійних компетентностей і забезпечення доброчесності публічних службовців.

Формування сучасної моделі публічної служби в митних органах України характеризується складністю та внутрішньою неоднорідністю, що зумовлено як історичними передумовами розвитку митної системи, так і впливом численних інституційних трансформацій. Упродовж тривалого

періоду правове регулювання цієї сфери розвивалося фрагментарно, поєднуючи положення адміністративного і митного законодавства, що обумовило потребу в його комплексному переосмисленні та подальшому вдосконаленні.

Сучасний етап розвитку публічної служби в митних органах відзначається зміною концептуальних підходів до її організації, що проявляється, зокрема, у впровадженні контрактної форми проходження служби, удосконаленні механізмів управління персоналом, посиленні антикорупційних інструментів та орієнтації на міжнародно визнані стандарти. Разом із тим зазначені трансформації породжують нові виклики, пов'язані із забезпеченням стабільності службових правовідносин, належного рівня соціальних гарантій і збереженням професійної незалежності посадових осіб.

Додаткового значення дослідженню надає вплив правового режиму воєнного стану, який суттєво змінив зміст та умови проходження публічної служби в митних органах. За таких обставин зростає роль безпекового та гуманітарного компонентів, посилюється потреба в оперативному ухваленні управлінських рішень, відбувається розширення повноважень і підвищення рівня відповідальності службовців, що, своєю чергою, обумовлює необхідність адаптації правового регулювання до нових викликів.

Практична значущість отриманих результатів для України полягає у спрямованості на обґрунтування пріоритетних напрямів удосконалення правового регулювання публічної служби в митних органах, розвитку ефективної кадрової політики та забезпечення відповідності національної моделі сучасним європейським стандартам публічного управління.

Відповідність роботи науковим програмам, планам і темам.
Дисертаційне дослідження виконано в межах плану науково-дослідної роботи кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» у межах наукової теми: «Європеїзація публічного права України в контексті

виконання умов приєднання до ЄС: рушії, впливи, виклики війни» (номер державної реєстрації 0123U102651, строки 2023–2028).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. У дисертаційному дослідженні О. В. Черкунов чітко та методологічно виважено визначив ключові елементи наукового пошуку, зокрема об'єкт, предмет, мету та завдання роботи. Як об'єкт дослідження окреслено суспільні відносини, що формуються у процесі організації, проходження та припинення публічної служби в митних органах України. Предмет дослідження становлять теоретико-правові засади, нормативно-правове забезпечення та практика регулювання публічної служби в митних органах України, включаючи її інституційні, кадрові, дисциплінарні, антикорупційні й соціально-забезпечувальні компоненти, а також напрями вдосконалення відповідного законодавства та адміністративної практики з урахуванням європейських стандартів і сучасних викликів.

Використання комплексного наукового підходу надало здобувачу можливість належним чином обґрунтувати завдання дослідження та забезпечити їх послідовну реалізацію у структурі дисертаційної роботи. Сформульовані завдання – починаючи від аналізу теоретико-методологічних основ і дослідження генези правового регулювання публічної служби в митних органах і завершуючи вивченням правового статусу посадових осіб, особливостей кадрової політики, дисциплінарної відповідальності, соціального забезпечення, а також впливу євроінтеграційних процесів і правового режиму воєнного стану – послідовно відображені у змісті дисертації та узгоджуються з отриманими науковими результатами.

Про високий рівень опанування здобувачем наукового матеріалу свідчить значний обсяг і глибина опрацювання джерельної бази, яка налічує 970 найменувань. Теоретичне підґрунтя дослідження сформовано, зокрема, на основі праць провідних вітчизняних учених, серед яких В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк, В.С. Венедіктов, Т.О. Карабін, Т.О. Коломоєць, М.І. Іншин, В.Я. Малиновський, Д.В. Приймаченко, С.М. Серьогін, С.А.

Федчишин, М.І. Цуркан та інші, чії напрацювання визначили методологічні орієнтири дослідження у сфері публічної служби, адміністративного та митного права.

Варто окремо підкреслити системний характер аналізу наукових джерел, присвячених проблематиці державної служби, антикорупційних інструментів, дисциплінарної відповідальності та соціального забезпечення службовців, а також досліджень, що безпосередньо стосуються функціонування митних органів і кадрового забезпечення митної служби.

Методологічне підґрунтя дисертаційного дослідження характеризується належною науковою обґрунтованістю та повною відповідністю його тематиці. У процесі роботи автором використано сукупність загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, серед яких системний, історичний, функціональний, формально-юридичний, порівняльно-правовий, системно-структурний, логіко-семантичний, а також метод правового моделювання. Застосування зазначених підходів забезпечило всебічне дослідження публічної служби в митних органах України як складного багаторівневого правового інституту та сприяло отриманню обґрунтованих висновків, що мають як теоретичне, так і практичне значення.

Логіка побудови дисертації узгоджується з поставленою метою та визначеними завданнями дослідження, що забезпечує послідовність і завершеність викладення матеріалу. Структурно робота охоплює п'ять розділів і двадцять підрозділів, що свідчить про її системний, комплексний і ґрунтовний характер.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Побудова дисертаційної роботи вирізняється внутрішньою логічністю, послідовністю викладення та повною відповідністю предмету дослідження. Усі п'ять розділів формують цілісну та взаємопов'язану систему наукових положень, у межах якої комплексно висвітлено генезу, сучасний стан і перспективні напрями розвитку правового регулювання публічної служби в митних органах України.

У першому розділі дисертації зосереджено увагу на висвітленні теоретико-методологічних основ дослідження, здійснено ґрунтовний аналіз стану наукової розробки відповідної проблематики, окреслено ключові методологічні підходи до вивчення публічної служби в митних органах, а також проведено історіографічний аналіз. Це дозволило сформувати належне наукове підґрунтя для подальшого комплексного дослідження.

Другий розділ дисертації спрямований на всебічне дослідження правового регулювання публічної служби в митних органах України. У його межах розкрито особливості правового статусу посадових осіб, проаналізовано зміст їхніх прав і обов'язків, специфіку відповідальності, а також питання соціального захисту та пенсійного забезпечення. Такий підхід дозволив комплексно відобразити зміст службових правовідносин у митній сфері.

У третьому розділі дисертації комплексно проаналізовано правові та організаційні основи вступу на публічну службу в митних органах України. У межах цього розділу висвітлено питання формування кадрової політики, досліджено нормативно-правове забезпечення добору та процедури прийняття на службу, окреслено вимоги до осіб, які претендують на відповідні посади, а також розкрито особливості виникнення службових правовідносин, зокрема в умовах дії воєнного стану.

У четвертому розділі дисертації зосереджено увагу на аналізі питань проходження та припинення публічної служби в митних органах України. У його межах досліджено особливості контрактної форми служби, організаційно-правові засади ротації посадових осіб, функціонування системи навчання та підвищення кваліфікації, а також правові підстави і специфіку припинення службових правовідносин. Такий підхід дав змогу всебічно розкрити динамічний характер розвитку службових правовідносин у митній сфері.

У п'ятому розділі дисертації окреслено ключові пріоритети формування сучасної митної служби України. У його межах здійснено аналіз зарубіжного

досвіду організації публічної служби, розглянуто міжнародні та європейські стандарти професійної етики, досліджено особливості антикорупційної політики в митній сфері. Узагальнення отриманих результатів дало змогу автору сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання публічної служби в митних органах України.

Узагальнюючи викладене, слід констатувати, що дисертаційна робота характеризується завершеністю та внутрішньою цілісністю, містить комплексний аналіз теоретичних і практичних аспектів правового регулювання публічної служби в митних органах України. Сформульовані автором висновки є логічно пов'язаними з поставленими завданнями дослідження та свідчать про належний рівень наукової самостійності здобувача.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна отриманих результатів полягає у розкритті сутності, змісту публічної служби в митних органах як цілісного правового явища, закономірності розвитку якого обумовлені значенням митної служби для реалізації європейського та євроатлантичного курсу України, захисту економічних інтересів держави. Такий підхід є підґрунтям її визначення окремим інститутом публічної служби, доведення комплексності правового регулювання відносин відповідної предметної спрямованості та дозволив розкрити її специфіку в умовах сучасних інституційних трансформацій, реалізації євроінтеграційного курсу та дії правового режиму воєнного стану.

У дисертаційному дослідженні вперше у вітчизняній юридичній науці сформульовано цілісну теоретико-правову концепцію публічної служби в митних органах України, у межах якої розкрито її адміністративно-правову сутність та обґрунтовано особливості правової природи. Встановлено, що така служба характеризується поєднанням управлінських, фіскальних, правоохоронних, сервісних і безпекових функцій, що визначає її специфічне місце у системі публічної служби. На цій основі доведено доцільність її

виокремлення як самостійного різновиду публічної служби зі специфічним правовим режимом.

У роботі здійснено всебічний аналіз розвитку правового регулювання публічної служби в митних органах України – від етапу формування національної митної системи після здобуття незалежності до сучасного періоду її реформування. Такий підхід дав змогу встановити ключові закономірності еволюції цього інституту, а також аргументовано довести, що тривала інституційна нестабільність і зниження рівня функціональної спеціалізації митної служби негативно вплинули на ефективність її діяльності та кадровий потенціал.

Суттєвим науковим результатом дослідження є формування концептуальної моделі компетентнісно орієнтованої кадрової політики в митних органах України. Запропонована модель ґрунтується на принципах професіоналізму, доброчесності, підзвітності, функціональної спеціалізації та безперервного професійного розвитку, а також передбачає трансформацію традиційного формально-кваліфікаційного підходу у бік системи оцінювання та розвитку як професійних, так і поведінкових компетентностей посадових осіб.

У дисертації розроблено концептуальні засади реформування контрактної форми проходження служби в митних органах, у межах яких обґрунтовано необхідність досягнення оптимального балансу між гнучкістю кадрового управління та стабільністю службових правовідносин, включаючи належні гарантії професійної незалежності посадових осіб. Самостійне наукове значення має також доведення ролі ротації як ефективного інструменту інституційного оновлення, мінімізації корупційних ризиків і підвищення стійкості функціонування митної системи.

Вагомим результатом проведеного дослідження є з'ясування специфіки трансформації правового регулювання публічної служби в митних органах у період дії воєнного стану. Зокрема, обґрунтовано, що такі зміни проявляються у розширенні меж дискреційних повноважень, модифікації умов проходження

служби, зростанні рівня відповідальності посадових осіб, а також у посиленні безпекового компоненту їх діяльності.

На окрему наукову увагу заслуговує обґрунтування необхідності застосування комплексного підходу до забезпечення доброчесності посадових осіб митних органів. Доведено, що ефективність антикорупційних механізмів має оцінюватися не ізольовано, а у тісному взаємозв'язку із системою соціального, матеріального та правового забезпечення службовців, що визначає реальні передумови формування належного рівня доброчесності.

Підсумовуючи викладене, варто наголосити, що наведені положення не вичерпують усього спектра отриманих результатів, оскільки дисертаційна робота охоплює значний масив нових наукових ідей та узагальнень. Вони вирізняються високим рівнем теоретичної новизни та практичної значущості, формують сучасне наукове бачення публічної служби в митних органах України та окреслюють ключові напрями її подальшого розвитку.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Отримані у межах дисертаційного дослідження результати характеризуються вагомою теоретичною та прикладною цінністю і належним рівнем наукового обґрунтування. Сформульовані в роботі теоретичні положення та висновки поглиблюють наукове розуміння правової природи публічної служби в митних органах України, уточнюють її місце в системі публічної служби та державного управління, а також розкривають закономірності розвитку адміністративно-правового регулювання службових правовідносин у митній сфері в умовах інституційних змін, євроінтеграційних процесів і функціонування держави в умовах воєнного стану.

Практичне значення отриманих результатів виявляється у можливості їх широкого застосування у правотворчій діяльності. Зокрема, вони можуть бути використані при розробленні та вдосконаленні митного законодавства, законодавства у сфері державної служби, а також підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють порядок вступу на публічну службу в митних

органах, її проходження та припинення. Крім того, результати дослідження є корисними для врегулювання питань, пов'язаних із запровадженням контрактної форми служби, механізмами ротації, притягненням до дисциплінарної відповідальності, забезпеченням доброчесності та належного рівня соціального захисту посадових осіб.

Сформульовані у дисертації результати можуть знайти практичне застосування у правозастосовній діяльності органів публічної адміністрації та судових органів, зокрема під час вирішення спорів, що виникають у зв'язку з проходженням служби в митних органах. Водночас вони є корисними для органів державної влади у процесі формування та реалізації кадрової політики в митній сфері.

Окремої уваги заслуговує можливість використання отриманих положень у навчальному процесі та правопросвітницькій діяльності, зокрема при викладанні адміністративного, митного та службового права, а також у підготовці відповідних навчально-методичних матеріалів.

Зазначені результати мають міждисциплінарний характер, що відкриває перспективи їх подальшого застосування у наукових дослідженнях проблем публічної служби, адміністративного права, державного управління та інституційного розвитку митної служби України.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях. За темою дисертації опубліковано 59 наукових праць, з яких: 21 стаття у наукових виданнях України, 2 розділи у колективних монографіях, 9 статей у зарубіжних наукових виданнях, 7 з яких – у періодичних наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та/або Web of Science, а також 27 тез доповідей і матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій. Зокрема: 7th ISPC «Scientific Goals and Purposes in XXI Century» (Seattle, USA, 2024), II ISPC «Science in the Modern World: Innovations and Challenges» (Toronto, Canada, 2024), VI Міжнародній науковій конференції «Актуальні питання розвитку галузей науки» (Київ, 2024), VII International Scientific and Theoretical Conference «Science of XXI Century:

Development, Main Theories and Achievements» (Helsinki, Republic of Finland, 2024), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Науковий погляд молоді: ключові питання сучасного етапу реформування системи вітчизняного законодавства» (Київ, 2024), I Всеукраїнській науково-практичній конференції «Приватно-правові та публічно-правові відносини: модернізація розвитку в умовах воєнного стану» (Кропивницький, 2024), X Всеукраїнській науковій конференції молодих вчених «Актуальні питання адміністративного права та процесу в умовах воєнного стану» (Кропивницький, 2024), XIII Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави» (Вінниця, 2024), X Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (Кременчук, 2024), XII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Права людини: історичний вимір і сучасні тенденції» (Житомир, 2024), III Міжнародній науковій конференції «Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація» (Львів, 2025), XVII Міжнародній науково-практичній конференції «Закарпатські правові читання» (Ужгород, 2025), Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток доктрини адміністративного права в умовах сучасних суспільних трансформацій» (Ірпінь, 2025), Міжнародній науково-практичній конференції «Дев'ятнадцяті юридичні читання. Наука і освіта в Україні: актуальні проблеми розвитку» (Київ, 2025), VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Реалії та перспективи розбудови правової держави в Україні та світі» (Пієка, 2025), International Scientific Conference «Modern Achievements in Legal Science and Practice» (Riga, Republic of Latvia, 2025), науково практичному круглому столі «Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції» (Київ, 2025), II Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни» (Кропивницький, 2025), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання економіки та права: регіональний, міжнародний та глобалізаційний аспекти» (Івано-Франківськ, 2025), VIII Міжнародній

науково-практичній конференції «Правові засади організації та здійснення публічної влади» (Хмельницький, 2025), Міжнародній науковій інтернет конференції «Актуальні дослідження правової та історичної науки» (Тернопіль – Ополе, 2025), III Всеукраїнській науково-практичній конференції до Дня науки «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених» (Київ, 2025), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Публічна служба: вектори реформування в умовах воєнного стану» (Харків, 2025), II Міжнародній науковій конференції «Наукові горизонти XXI століття: мультидисциплінарні дослідження» (Ужгород, 2025), International Scientific Conference «The Impact of Artificial Intelligence on the Development of Legal Science» (Riga, Republic of Latvia, 2025), Міжнародній науково-практичній конференції «Корупційні ризики та шляхи їх подолання під час дії воєнного стану в Україні» (Львів, 2025), а також Всеукраїнській науково-практичній конференції «Реформування публічної служби в Україні: здобутки, виклики та перспективи» (Харків, 2025).

У публікаціях вдалося на високому рівні виконати поставлені наукові завдання та оволодіти методологією наукової діяльності. До того ж представлені наукові публікації містять елементи новизни. У сукупності ці публікації відображають основні наукові результати дисертації та підтверджують належний рівень апробації проведеного дослідження.

Дисертація та її оформлення відповідають нормативним вимогам до таких робіт. Основні положення, висновки і рекомендації, які обґрунтовані у дисертації, повністю відображені у рефераті.

Відсутність порушень академічної доброчесності. При вивченні дисертаційного дослідження, наукових публікацій фактів порушення академічної доброчесності не виявлено.

Дисертація Черкунова О. В. на тему: «Публічна служба в митних органах України: теоретичні та практичні питання правового регулювання організації і її здійснення» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Високий загальний рівень дисертаційного дослідження не виключає наявності окремих положень, що можуть бути предметом наукової дискусії та додаткового уточнення. Висловлені нижче зауваження та міркування мають конструктивний характер і спрямовані на поглиблення окремих аспектів дослідження та розвиток його наукових результатів.

1. У першому розділі дисертації здійснено ґрунтовний аналіз теоретико-методологічних підходів до дослідження публічної служби в митних органах. Разом із тим певної деталізації, на наш погляд, потребує питання місця публічної служби в митних органах у службовому праві, а також уточнення авторської позиції щодо характеристики зазначеної служби саме як спеціалізованої, зв'язку між її адміністративно-правовою природою та межами правового регулювання.

2. У другому розділі дисертації всебічно охарактеризовано правовий статус посадових осіб митних органів, включаючи їх права, обов'язки, відповідальність та систему соціального забезпечення. Водночас окремого обговорення потребує питання більш детального висвітлення не лише формального співвідношення норм різних галузей права, якими урегульовано правовий статус, а й їх фактичного застосування у правозастосовній діяльності, зокрема з урахуванням судової практики та адміністративної дискреції. Такий підхід сприятиме поглибленому підходу до розкриття проблеми реалізації правового статусу посадових осіб митних органів.

3. У третьому розділі дисертації ґрунтовно досліджено питання кадрової політики та порядку вступу на публічну службу в митних органах. Водночас окремої уваги, на наш погляд, потребує проблема інституційного забезпечення запропонованого компетентнісного підходу. Зокрема, доцільне більш детальне розкриття питання інтегрування відповідних моделей оцінювання та відбору у чинну організаційну структуру митної служби з урахуванням наявних ресурсних, кадрових і процедурних обмежень. Дослідження цього питання

позитивно вплине на практичну реалізованість запропонованих підходів та дозволить оцінити їх ефективність в діяльності митних органів.

4. У дисертації обґрунтовано доцільність застосування контрактної форми проходження служби в митних органах та проаналізовано її вплив на ефективність кадрового управління (розділ 4). Разом із тим дискусійним залишається питання довгострокової інституційної стійкості такої моделі. Зокрема, доцільним видається більш детально розкрити, яким чином широке впровадження контрактної форми співвідноситься з потребою формування стабільного професійного корпусу митних службовців, забезпечення наступності кадрової політики та збереження інституційної пам'яті. Така конкретизація дозволить глибше оцінити стратегічні наслідки запропонованих підходів для розвитку митної служби.

5. У п'ятому розділі дисертації автором здійснено змістовний аналіз міжнародного досвіду організації публічної служби, стандартів професійної етики та антикорупційної політики у митній сфері. Водночас дискусійним видається питання ступеня універсальності відповідних підходів у контексті їх застосування в Україні. Зокрема, доцільним вдається більш чітко визначення критеріїв відбору міжнародних практик, які можуть бути ефективно адаптовані до національної правової системи, а також окреслити межі їх застосування з урахуванням специфіки функціонування митних органів в умовах інституційних трансформацій і воєнного стану, що підсилить обґрунтованість запропонованих напрямів реформування.

Висловлені зауваження мають дискусійний характер і спрямовані на подальше уточнення та розвиток окремих положень дисертаційного дослідження. Вони не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та не зменшують її наукової новизни і практичної значущості.

Загальний висновок. Представлена дисертаційна робота Черкунова Олександра Віталійовича на тему «Публічна служба в митних органах України: теоретичні та практичні питання правового регулювання організації і її здійснення» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, у якому

отримано результати, що мають істотне значення для розвитку науки адміністративного права, а також для вдосконалення теоретичних і прикладних засад правового регулювання публічної служби.

Дисертаційне дослідження має фундаментальний і комплексний характер, у межах якого отримано нові результати, що вирізняються як теоретичною обґрунтованістю, так і практичною значущістю. У роботі вирішено важливу наукову проблему, пов'язану з виявленням закономірностей формування, розвитку та сучасної трансформації публічної служби в митних органах України, з'ясуванням її адміністративно-правової природи, інституційних і кадрових характеристик, а також обґрунтуванням пріоритетних напрямів удосконалення правового регулювання її організації та функціонування з урахуванням євроінтеграційних процесів і умов воєнного стану.

Реферат дисертації відповідає змісту дисертації та повністю відображає її основні положення. Дисертація та реферат відповідають нормативним вимогам.

Наведене вище дає достатні підстави для висновку, що дисертаційна робота Черкунова Олександра Віталійовича на тему «Публічна служба в митних органах України: теоретичні та практичні питання правового регулювання організації і її здійснення» за своїм змістом, рівнем достовірності отриманих результатів, науковою новизною, а також теоретичною і практичною значущістю відповідає встановленим вимогам, що пред'являються до таких робіт, зокрема Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31 травня 2019 року № 759) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), постанові Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. №

1197 «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів» (зі змінами).

У зв'язку з цим автор дисертації Черкунов Олександр Віталійович обгрунтовано заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ

**доктор юридичних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України,
старший науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад
навчально-наукового інституту права
та соціального менеджменту
Донецького державного університету
внутрішніх справ МВС України**

Олена РЯБЧЕНКО

Олена Рябченко
засвідчує

Людмила Вікторівна
Григорівна

Валентин Воронцов